

M Natuur & Milieu Magazine

Energie in de stad

Voor inspiratie uit de praktijk

Zelf energie winnen

Groen is zuinig

Elke druppel telt

Afval, een geval apart

NMTzuid.nl is online!

Een jaarlijkse uitgave geschreven, gefotografeerd en opgemaakt door bewoners, ondernemers en medewerkers van Natuur & Milieuteam Zuid voor alle inwoners van Amsterdam Zuid. Zie achterzijde voor contactgegevens.

Deel jouw energietip

en maak kans op een WakaWaka zonnelader/lamp

Zuinig omgaan met energie kan op veel manieren. Van een warme trui aandoen tot meer groen op je dak. Vertel ons jouw meest originele energietip; liefst met foto en/of verhaal over hoe je de tip hebt toegepast.

De winnaar ontvangt een WakaWaka-zonnelader ter waarde van 59 euro, met ledlicht én de capaciteit om je smartphone of tablet mee op te laden! Met een WakaWaka Light steun je bovendien een gezin in Haïti, dat anders elke avond in het donker zit. Meedoen kan door je tip te mailen naar info@nmtzuid.nl vóór maandag 15 december 2014.

Colofon

© **Natuur&Milieuteam Zuid**
2014 Oplage 70.000 ex

Teksten:
Bureau Letterhelden, Ilse Chang, David van Bezooijen, Lilian Voshaar

Foto's:
Maarten Wesselink (ook omslag), Christine Westerveld, Peter Smith, Maurice Bos

Illustratie:
Sandra de Haan

Eindredactie:
Lisette Nauta, Maarten Wesselink, Ilse Chang en David van Bezooijen

Redactie, produktie en vormgeving:
Lilian Voshaar

Druk:
Rodi Rotatiedruk

Verspreiding:
DOOR Verspreidingen.

Binnenkort ook digitaal te lezen op NMTzuid.nl

Uitslag prijsvraag april 2014

En de winnaar is... het idee voor een gemeenschappelijke pluktuin in het Gijsbrecht van Aemstelpark rond de werf aan de Heenvlietlaan.

Dit voorjaar vroegen we mensen of ze een leuk, gek of gewoon goed idee hadden voor een groenere leefomgeving in hun straat of buurt. Het winnend idee kwam van Katja Sienknecht. Zij bedacht een ontmoetingsplek in het Gijsbrecht van Aemstelpark, die door vrijwilligers wordt onderhouden en waar iedereen klein fruit en kruiden mag oogsten. De jury vond dat dit idee het 'Velt-Handboek ecologisch tuinieren in de moestuin' verdient, omdat de ontmoetingsplek door het eetbare groen echt een plek van de

buurt gaat maken; zeker doordat Katja daarbij bewoners, kinderen en organisaties uit de buurt betreft. Inmiddels gaat ze met onze hulp een bewonersinitiatief indienen bij het stadsdeel. We hopen dat er volgend voorjaar van de pluktuin te genieten valt.

Maar er waren nog veel meer leuke ideeën. Moestuinen bijvoorbeeld: in binnentuinen en in de openbare ruimte, op verloren plekken zoals langs trambanen of speciaal voor kinderen. Andere goede eetbare-stad-ideeën waren een appelboomgaard en rogge aan de waterkant gezaaid in de vorm van een tekst. Ruimte maken voor de bij blijkt ook een populair thema: van bijvriendelijke tuinen tot een zadenactie om een bijenlint te kunnen aanleggen.

Sommige van de ideeën zijn ondertussen realiteit geworden, aan andere wordt gewerkt en weer andere vallen onder de categorie 'wilde plannen'. Heb je de wedstrijd gemist, maar nog wel een goed idee? Bij Natuur&Milieuteam Zuid horen we het graag en wie weet kunnen we je helpen om het van de grond te krijgen.

Katja is helemaal blij, want deze Moestuinbijbel van Velt stond nog op haar verlanglijstje. Met dank uit handen van Lilian Voshaar van NMTzuid op de plek waar ze de pluktuin heeft bedacht aan de Heenvlietlaan in Buitenveldert.
Foto: Maarten Wesselink

If you prefer English

This magazine offers you inspiration to use energy more sustainably.

For example by using less and renewable energy. It also explores indirect ways of sustainable energy use, such as reusing and recycling the products we buy and making our neighbourhoods greener so that we use less airconditioners.

Natuur&Milieuteam Zuid is an independent organisation in Amsterdam Zuid. Our mission is to support and give advice to citizens inte-

rested in making their neighbourhood greener and more sustainable.

We support community garden groups, nature maintenance initiatives, tree and sidewalk gardens, repair cafés, food waste prevention actions and more. We also organise events and courses on subjects ranging from bees and pruning to tree protection. Interested?

For more information: Check our website Nmtzuid.nl or call us at 020-400 45 03.

Goed omgaan met energie is beter voor het milieu

Hoe vaak lees je niet over energie en alles wat daar mee te maken heeft: eindige olie- gasvoorraden, CO2 uitstoot, klimaatverandering en de steeds hogere energierekening. Maar wie goed leest weet dat wind- en zonne-energie een steeds beter alternatief zijn en dat je enorm op energieverbruik kunt besparen.

Bij het Natuur&Milieuteam krijgen we veel vragen van bewoners die zelf energie willen opwekken, voedselverspilling tegen willen gaan of reparatie en hergebruik van oude spullen willen stimuleren. Maar ook zien we mensen die aan de slag willen met groene daken en geveltuinen want ook die dragen bij aan het verminderen van het energieverbruik. Groen vermindert de opwarming van de stad waardoor minder airco's nodig

zijn. En het houdt ook nog eens water vast wat belangrijk is, vooral nu extreme regenbuien door klimaatverandering gewoner zullen worden.

In deze special laten we buurtbewoners aan het woord die zelf al op eigen wijze met energie bezig zijn en je vindt informatie om zelf ook aan de slag te gaan. Voor vragen kun je natuurlijk bij het Natuur&Milieuteam Zuid terecht.

‘Zonnepanelen op je dak is makkelijker dan je denkt’

Christien Visch huurt een woning in de Diamantbuurt. Omdat haar dak op het zuiden is, belde ze in 2011 al eens met Stadgenoot om te vragen of het mogelijk was om zonnepanelen op haar dak te laten installeren. Toen reageerde de verhuurder nog terughoudend. Twee jaar later probeerde ze het nog eens en ditmaal kreeg ze direct een enthousiaste reactie: nog dezelfde dag kwam iemand langs om het te regelen.

Stadgenoot biedt de mogelijkheid om zonnepanelen te kopen of te huren. ‘Ik had de mogelijkheid te kopen,’ vertelt Christien. ‘Die investering heb ik binnen negen jaar terugverdiend en bovendien kan ik ze meenemen naar een volgende woning, want ze blijven zeker 25 jaar stroom leveren.

Mijn buurvrouw heeft ervoor gekozen zonnepanelen te huren: ze betaalt een

klein bedrag extra aan huur, maar uiteindelijk bespaart ze daarmee 6 euro per maand op haar energienota.’

Goed ondersteund

Veel mensen denken dat het een enorm gedoe is om zonnepanelen aan te schaffen. Christien: ‘Zelf ben ik vooraf op het

energiesprekuur in het Groen Gemaal geweest om me goed te laten informeren. Zij kunnen je precies vertellen welke vragen je moet stellen: je moet bijvoorbeeld even informeren bij je verzekeraar of de panelen zijn meeverzekerd. Maar ook Stadgenoot en het installatiebedrijf waren enorm behulpzaam. Ik kreeg zó veel ondersteuning, dat ik er zelf nauwelijks moeite voor heb hoeven doen.’

Lees verder op pagina 7

Foto: Maarten Wesselink

Bewoners Energiedag op vrijdag 28 november

Energiebesparing wordt steeds belangrijker, je doet het voor een beter milieu, voor een lagere energierekening of omdat je het leuk vindt om zo min mogelijk te verbruiken. Energie besparen is niet in iedere woning altijd even gemakkelijk, maar er zijn wel veel manieren om je duurzame woonwens te realiseren.

Presentaties

Professor Anke van Hal geeft een presentatie over trends en kansen voor energiebesparing in de bestaande bouw. Ook zijn er pitches van lokale energieprojecten met onder andere Energiecoöperatie Zuiderlicht en verschillende lokale bewonersinitiatieven.

Op locatie

Er zijn excursies naar duurzame projecten nabij de congreslocatie zoals een 'modelwoning' waar diverse renovatietechnieken van binnen en buiten te zien zijn. Bekijk ook de vergister van GascoLand, die brood om zet in biogas!

Duurzame infomarkt

Kom meer te weten over de praktische stappen en innovatieve toepassingen voor woningen op de informatiemarkt. Er is onder andere een mini-bouwbeurs, een workshop ZonAtlas en het spreekuur van de Buurtenergiewinkel. Ga zelf in gesprek met de experts en ervaringsdeskundigen. Om 17.00 uur sluiten we af met een borrel en hapjes.

Deelname en aanmelden

Let op: Uw aanwezigheid draagt bij aan het succes van de dag! Maak bij aanmelding een keus voor één van de excursies.

Het is ook mogelijk geen excursie te kiezen. Deelname is gratis. Locatie: Podium Mozaïek, Bos en Lommerweg 191, Amsterdam. Meer informatie over het evenement kunt u vinden op www.steunpuntwonen.nl/bewoners-energie-dag-28-november-2014/.

Energie, wooncomfort en woningverbeteringen

Gemiddeld bestaat twee derde van de energierekening uit gaskosten. Het overgrote deel daarvan komt door stookkosten.

De thermostaat een graad lager zetten kan op jaarbasis al 7% op de gasrekening schelen. Gelukkig kun je met kleine aanpassingen al een hoop bereiken. Bijvoorbeeld: wie een radiator heeft kan achter de radiatoren folie plakken waardoor de warmte niet via de muren naar buiten ontsnapt.

Maar hoe zit dat met de meer 'ingrijpende' toepassingen? Aanpassingen in de woning zoals het plaatsen van vloerisolatie, dubbele beglazing en het vervangen van de ketel gaan niet altijd even gemakkelijk in een huurwoning. Een groot gedeelte hangt af van de staat van de woning. Vaak kan er in overleg met de verhuurder een aanpassing voor energieverbetering worden aangebracht. Ook kan het zijn dat het verhelpen van

onderhoudszaken zoals tochtige kieren en naden al een verschil kunnen betekenen.

Een energiezuinige woning betekent dus niet alleen minder energieverstopping maar ook meer wooncomfort. De verhuurder heeft hier ook een belang bij omdat een energiezuinige en goed onderhouden woning meer waard is. Je kunt dus een voorstel doen aan je verhuurder en hier werk van maken.

Toch kan het voorkomen dat er 'stevig' onderhandeld moet worden met de verhuurder. In sommige gevallen kan zo'n onderhandeling eindigen bij de rechter of de huurcommissie. Deze zal dan aan de hand van de wet moeten oordelen of het voorstel tot energiebesparing redelijk is. Hierbij kan het WSWonen u ondersteunen.

Deskundig advies aan huis

Is het voor u nog niet duidelijk welke aanpak het beste is, dan kan de eerste stap

Inloopspreekuur bij de Buurtenergiewinkel

Bij de Buurtenergiewinkel kun je terecht voor informatie en ondersteuning op het gebied van energiezuinig wonen.

Het is geen winkel in de letterlijke zin van het woord maar een fysieke locatie voor iedereen met vragen over (onder andere) energiebesparing in het huishouden, vragen over de gas- en elektriciteitsrekening, zonnepanelen, windenergie en isolatie.

Gevestigd in het Groen Gemaal is de buurtenergiewinkel gemakkelijk bereikbaar en toegankelijk. Daarmee moedigen we buurtbewoners aan om zelf initiatieven op te starten en mee te denken over het verduurzamen van de stad. Ook is het Groen Gemaal dit jaar (duurzaam) verbouwd. Onder andere de leemisolatie, infrarood panelen, en het zonnepaneel zijn nu van dichtbij te bekijken voor geïnteresseerden.

Imre Doff, energiemedewerker bij het Wijksteunpunt Wonen-Zuid krijgt welkijks uiteenlopende vragen over duur-

zaamheid en energiebesparing tijdens het spreekuur. "Energiebesparing is een belangrijk thema, er zijn genoeg bewoners die op dit gebied zelf stappen willen ondernemen. We proberen ons advies zoveel mogelijk af te stemmen op de persoonlijke wensen en mogelijkheden, zo kunnen we de mensen weer verder helpen", aldus Doff.

Zelf aan de slag?

Op onze website www.buurtenergiewinkelzuid.nl vind je handige links, brochures en achtergrondinformatie over energiebesparing en duurzaamheid. Het Groen Gemaal bevindt zich in het Sarphatipark bij de ingang tegenover de Le Jan van der Heijdenstraat. Het inloopspreekuur is elke woensdag tussen 13.00 en 15.00 uur.

zijn het laten uitvoeren van een energiecheck door een medewerker van het WSWonen. Bij een energiecheck wordt onder andere gekeken naar:

- naden en kieren
- de staat van de cv-ketel
- de grootte van de ramen.
- isolatie mogelijkheden

Een energiecheck duurt doorgaans niet langer dan 50 minuten. Met een advies op maat kunnen we samen met u zoeken naar mogelijkheden die zowel voor huurder als verhuurder interessant zijn.

Aanmelden kan via besparingzuid@ws-wonen.nl. We zijn ook telefonisch bereikbaar op 020-664 53 83.

Er warmpjes bijzitten en ook nog groene stroom?

Groene stroom is niet alleen goed voor het milieu, je bespaart er ook een hoop geld mee. Gelukkig is het steeds makkelijker om een steentje bij te dragen aan een gezondere wereld. Als huurder kun je namelijk ook je eigen groen stroom opwekken met zonnepanelen: op je eigen dak of elders; je kunt ze kopen of huren. Verder zijn er allerlei mogelijkheden om je huis beter te laten isoleren. We verkennen de mogelijkheden om comfortabel te leven, met een kleinere impact op het milieu.

Ben jij een huurder? Dan heb je recht op een energiezuiniger huis.

Sommige maatregelen kun je volgens de wet afdwingen. Deze kunnen tot een huurverhoging leiden. Andere maatregelen kun je zelf in investeren in overleg met je verhuurder. Meer weten? vragen@buurtenergiewinkelzuid.nl

	Met huurverhoging	Zelf investeren
Dubbel glas, muur/vloer-isolatie energie, betere CV	ja, afdwingbaar	toestemming nodig
Kleine maatregelen (brievenbusborstel, tochtstrips)	nee	geen toestemming nodig
Zonnepanelen	Stadgenoot, Ymere, Eigen Haard	afhankelijk van verhuurder

Wil je ook duurzame stroom? Dit kun je zelf doen:

- Kijk op de interactieve website Zon-atlas van de gemeente Amsterdam of jouw dak geschikt is voor zonnepanelen en informeer bij je verhuurder of VvE naar de mogelijkheden.
- Als je géén geschikt dak hebt voor zonnepanelen, kun je energie afnemen afkomstig van zonnepanelen die elders liggen, bijvoorbeeld via www.vandebron.nl of via de coöperatie www.zuiderlicht.nu
- Word mede-eigenaar van een wind-

molen, zo investeer je direct in groene stroom: www.windvogel.nl

- HetKanWel.net heeft gekeken naar wat de beste groene stroomaanbieders zijn: www.hetkanwel.net/praktische-tips/de-beste-aanbieders-van-groene-stroom
- Uiteindelijk blijft het belangrijk om minder stroom te gebruiken: dat levert nu nog het grootste voordeel op voor het milieu. Tips vind je op de website van Milieu Centraal.

Groenestroomcoöperatie inspireert leden energie te besparen

Foto: Maarten Wesselink

Zuiderlicht is een coöperatie die mensen wil helpen thuis energie te besparen. Dat doen ze door zonnepanelen en windmolens aan te schaffen, maar ook door Energiemanagers uit te lenen aan hun leden.

Penningmeester Frank Boon: 'De Energiemanager is een handig apparaatje waarmee je je stroomgebruik inzichtelijk kunt krijgen. Je meet er niet alleen je totale stroomverbruik mee, maar je kunt er ook drie afzonderlijke apparaten op

aansluiten. Zo kun je bijvoorbeeld zien hoeveel stroom je nodig hebt om een telefoon op te laden of wat het verschil is tussen op 30 en 60 graden wassen.' Zuiderlicht-leden mogen de Energiemanager een maand lenen: 'Dat is lang genoeg om uit te vinden waar je op kunt besparen. Als je wilt, kun je op een lijstje invullen wat jij verbruikt; dat maakt het andere leden mogelijk om hun verbruik te vergelijken. Ik heb zelf ook een soortgelijk apparaat in huis gehad. Wat me vooral opviel was het 'sluipverbruik': de magnetron en lampen met dimmers gebruiken ook stroom als ze niet aan staan.'

Meer informatie over Zuiderlicht vind je op: www.zuiderlicht.nu

Meedoen in de buurt

Bewoners in Zuid hebben de mogelijkheid zelf of gezamenlijk een deel van hun eigen leefomgeving te beheren. Op de webpagina 'Meedoen in de buurt' kunt u zien aan welke bestaande initiatieven u kunt meedoen of zelf kunt organiseren. En ook aan welke voorwaarden de initiatieven moeten voldoen. Laat u inspireren op: www.zuid.amsterdam.nl/wonen/meedoen-in-buurt door projecten die recent zijn gestart en hoe anderen dat hebben aangepakt.

Wilt u meteen aan de slag of heeft u aanvullende onderwerpen voor de pagina, neem dan contact op met de adviseur Bewonersparticipatie voor uw buurt:

Hoofddorpplein-, Schinkel en Willemsparkbuurt, Museumkwartier, Vondelpark, Stadion- en Apollobuurt

Mw. Filiz Alkan, f.alkan@amsterdam.nl, 020 252 1609

Buitenveldert

Dhr. Sidney Cruickshank, s.cruickshank@amsterdam.nl, 020 252 1323

Zuidas

Mw. Corinne Sieger, c.sieger@amsterdam.nl, 020 252 1262

Rivierenbuurt en De Pijp

Mw. Monique Bär, m.bar@amsterdam.nl, 020 252 4718

Home > Wonen en leefomgeving > Meedoen in de buurt

Zoeken...

Meedoen in de buurt

Wat is medebeheer?

U kunt als bewoner indien mogelijk zelf of gezamenlijk een deel van de openbare ruimte beheren.

- > Lees verder
- > Formulier Medebeheer openbare ruimte

Wat kan ik doen?

Wat kunt u als buurtbewoner individueel betekenen?

- > Geveltuin
- > Bloemtuin
- > Planten- en bloembakken
- > Adopteer ondergrondse container
- > Afvalbak
- > Overig openbaar groen

Samen met de buurt?

Welke initiatieven kunt u samen met buurtgenoten organiseren?

- > Bewonersinitiatief
- > Moestuin
- > Schoonmaakactie organiseren
- > Leefbaarheidsbudget 2014 (Combiwel)

Gerealiseerde initiatieven

- > Van hondentoilet naar plantenvak
- > Citybins quotes van grootheden op straat
- > Jeu de boulesbaan gerealiseerd bij Miep Giesplantsoen

+ Meer

Aan het woord

Lees de verhalen en ervaringen die uw buurtgenoten al hebben met medebeheer.

- > Tetje Falentijn neemt initiatief opknappen Quillijnstraat
- > Pauline Noorlander verzorgt groene gevel Winterdijkplein
- > Maaike Stevens adopteert container Rivierenbuurt
- > Frederique Dingemans organiseert schoonmaakactie Daniël Stalperstraat

Nieuws

- > Burendag 2014
- > Nieuwe ontmoetingsplek in Amstelpark

Natuur- en milieuteam Zuid

Dit team is actief in de buurten van Zuid en werkt op diverse manieren aan een groene, milieuvriendelijke én duurzame leefomgeving.

> Meer informatie

Contact

Heeft u een idee om uw leefomgeving te verbeteren? Dan kunt u hierover van gedachten wisselen met de adviseurs bewonersparticipatie.

> Contactgegevens adviseurs bewonersparticipatie

Gemeente
Amsterdam

*
GRATIS
ADVIES

Woningisolatie

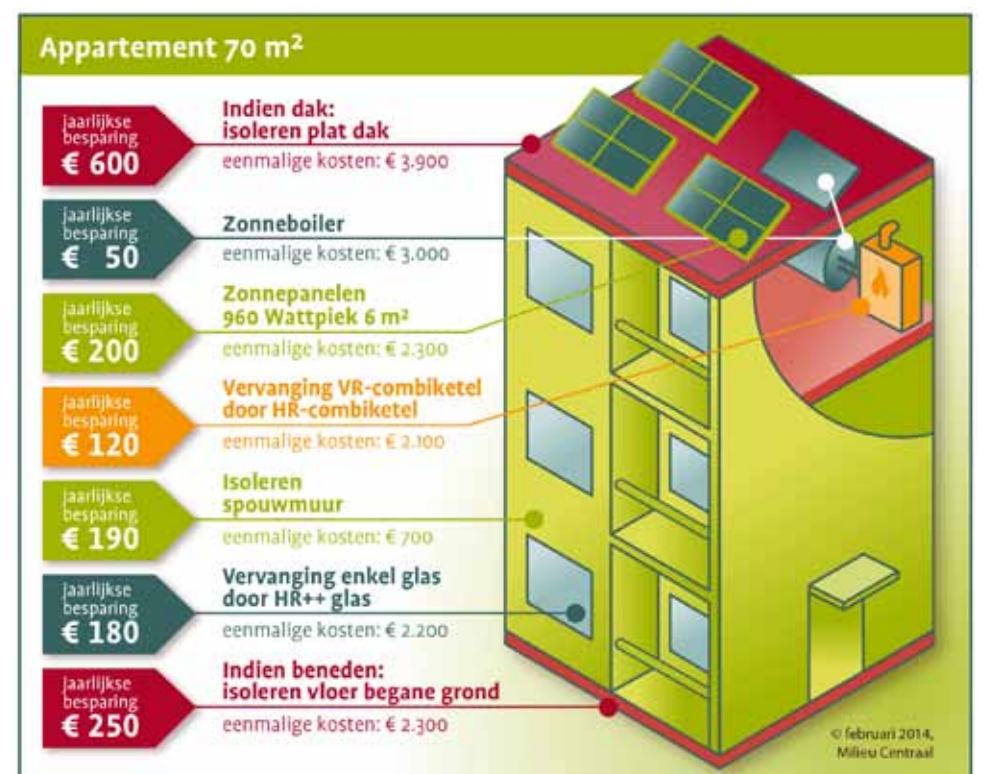
Isoleer uw woning en gebruik nu de subsidie, het VvE advies* of de energielening.

kijk op www.amsterdam.nl/woningisolatie

Besparen op je energienota

Veel mensen hebben geen idee hoe hun energierekening is opgebouwd. Doorgaans gaat de helft van de energie die je in huis verbruikt op aan verwarming, een zesde aan warm water en een derde aan elektrische apparaten. Een gemiddeld huishouden betaalt bijna 2000,- euro per jaar aan energiekosten. Op het overgrote deel heb je zelf invloed en kun je dus aanzienlijk besparen.

Iedere losse besparing is berekend voor een appartement met gemiddelde afmetingen en HR-combiketel, waar een genoemde isolatiemaatregel afwezig is. Uw huidige stookgedrag is van invloed op uw werkelijke besparing: als u weinig verwarmt is uw potentiële besparing lager (en andersom). De verschillende besparingen mogen (uitgezonderd de HR-ketel) bij elkaar opgeteld worden en zijn gebaseerd op een huishouden van 2 personen.

Vervolg pagina 3

Zo energieneutraal mogelijk

Christien heeft de zonnepanelen vooral aangeschaft omdat ze bezorgd is over de toekomst van de aarde: 'Het liefst wil ik zo energieneutraal mogelijk leven. Ik zette de thermostaat al een graadje lager, at minder vlees en zorgde voor een goede isolatie van mijn huis. Nu overweeg ik elektrisch te gaan koken en te verwarmen: ik heb in het Groen Gemaal gezien hoe fraai dat is: geen buizen meer in je huis! Maar ik vind het vooral zó belangrijk voor het klimaat: vroeger konden we alleen protesteren tegen negatieve ontwikkelingen, nu heb je de kans om ook echt iets zelf te doen. En het scheelt nog geld ook, dus waarom zou je het niet doen?'

Foto: Maarten Wesselink

Duurzaam doen: 3 tips

1 Vergelijk je energierekening: persoonlijke omstandigheden hebben veel invloed op je energierekening. Zoals het soort huis waarin je woont, het bouwjaar, het aantal personen in je huishouden en de manier waarop je met energie omgaat. Op de website van Milieu Centraal kun je na het invullen van een paar simpele vragen erachter komen of je meer of minder verbruikt dan mensen in vergelijkbare woonsituaties.

Zoek op www.milieu-centraal.nl naar 'Gemiddeld energieverbruik'.

2 Word een duurzame buur. Duurzame Buren delen hun persoonlijke ervaringen rond duurzaam bouwen en wonen, energiebesparing en -opwekking. Wat werkt, en wat niet? www.duurzameburen.nl

3 Kom naar de Bewoners Energiedag op 28 november. Daar kun je informatie krijgen over wat je als bewoner zelf kunt doen of wat je de verhuurder kunt laten doen: www.steunpuntwonen.nl/bewoners-energie-dag-28-november-2014

Duurzaam willen leven

Huurder Paul Bruikman ziet steeds nieuwe kansen om zo duurzaam mogelijk energie te gebruiken. In 2010 plaatsten we al een artikel over zijn zonnepanelen aan de vensterbank. Welke kansen zag en pakte Paul sindsdien?

Net als Christien vroeg Paul vorig jaar zijn verhuurder of hij - op eigen kosten - zonnepanelen op het dak kon laten installeren. 'Op zich reageerden ze positief, maar de opzichter was direct tegen: hij wilde geen gaatjes in het dak en geen draden in het trappenhuis. Onzinargumenten natuurlijk. Later bleek dat ze het pand wilden verkopen, dus dat was waarschijnlijk de échte reden. Toen heb ik maar een extra zonnepaneel op de vensterbank geschroefd. Samen zijn ze misschien net genoeg voor de koelkast en de pc, maar het is iets.'

Elektrisch vervoer

Om spullen te kunnen vervoeren naar de praktijk van zijn vriendin op de Keizersgracht, schafte Paul een elektrische bakfiets aan: 'Dat ding heeft een aluminium frame en rijdt als een kogel; we gebruiken 'm ook voor de boodschappen. Wel is de accu een paar maanden geleden gestolen, met bankje en al. Die neem ik nu maar mee naar boven.'

Op zoek naar besparingsmogelijkheden

Voor Paul is bewust omgaan met energie een soort hobby: 'Als ik een apparaat koop, let ik altijd op het energieverbruik. Als huurder kun je niet veel méér doen: mijn huis is al goed geïsoleerd. Met een Wattcher ga ik soms obsessief op zoek naar stroomslurpers in huis. De ventilatie in de badkamer bleek de grootste sluipverbruiker. Ik laat tegenwoordig niets zomaar aanstaan. Er zijn mensen die zeggen: "Dat maakt toch niets uit," maar als we allemaal op ons energieverbruik gaan letten, maakt het wel degelijk een verschil!'

Foto: Maarten Wesselink

‘Voedsel, dat anders weggegooid zouden worden, krijgt een mooie nieuwe bestemming’

BuurtBuik is een mooi voorbeeld van een initiatief dat voedselverspilling wil tegengaan. Vrijwilligers halen eten op dat anders weggegooid zou worden en delen het dezelfde dag nog uit aan mensen uit de buurt die dat het meest nodig hebben.

Initiatiefnemer Roel Raterink zag in Lissabon hoe project Re-food daar een succes was: ‘Dat project voedt al duizend mensen per dag! Ik dacht: Wat eenvoudig en toch doeltreffend. Zouden we dat ook hebben in Amsterdam? Na enig speurwerk bleek dat niet het geval, alleen elders in het land, op straatniveau.’

Halen en brengen

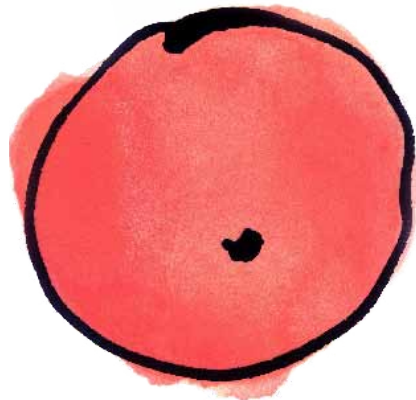
Roel en de ander vrijwilligers van BuurtBuik zijn nu druk bezig om begin 2015 te kunnen starten: ‘We gaan op buurtniveau bij voedselproducenten ophalen wat er over is. Ongeveer 100 vrijwilligers gaan straks in Amsterdam-Zuid en Oost de wijk in om bij restaurants, bedrijfskantines, supermarkten en markstallen groenten, fruit en al bereid voedsel op te halen. Dat wordt dan zo snel mogelijk, het liefst dezelfde dag nog, uitgedeeld aan mensen die dat goed kunnen gebruiken.’

Als 25% van de Nederlanders zweert om dagelijks één stuk zwerfvuil op te rapen dan hebben we een nieuw probleem... er ligt te weinig!

Peter Smith, kleanworldwide.nl

Foto: Peter Smith

Buurt Buik

Geen kosten, veel plezier

Buiten wat opstartkosten kost BuurtBuik niets, terwijl het een substantiële bijdrage kan leveren aan het welzijn van mensen die het niet breed hebben. Roel: ‘Alle beetjes voedsel, die anders weggegooid zouden worden, krijgen zo een mooie nieuwe bestemming. En omdat we het nog dezelfde dag uitdelen, geeft het niet als het niet zo heel lang meer houdbaar is. Wel zijn we bezig om structurele afspraken te maken met producenten, zodat de voedselveiligheid gewaarborgd blijft.’

Doe je mee?

Om van BuurtBuik ook in Amsterdam een succes te maken, zijn er veel vrijwilligers nodig. Heb jij zin om ongeveer twee uur per week voedsel op te halen of uit te delen? Meld je dan aan via de Facebookpagina: facebook.com/BuurtBuik.

Afval scheiden: hoe zinvol is dat?

Veel mensen denken dat afval scheiden geen zin heeft: ‘Het komt uiteindelijk toch allemaal weer op een grote hoop’ zeggen ze dan. Of: ‘Uiteindelijk is apart verwerken niet beter voor het milieu’. En zo bestaan er meer van dit soort hardnekkige misverstanden over recycling. Natuur& Milieuteam Zuid dook in de afvalberg, op zoek naar de waarheid.

In Amsterdam wordt veel afval apart ingezameld. En jazeker: dat wordt allemaal apart verwerkt. Met de komst van steeds betere verwerkingstechnieken zo mogelijk zelfs geüpicycled: verwerkt tot een kwaliteit grondstof die net zo goed is als de oorspronkelijke grondstof.

“ **99% van alle materialen die geproduceerd worden, verdwijnen na 6 maanden op de stort** ”

Nieuwe bestemming

Plastic bijvoorbeeld, waar we dit jaar in Zuid samen al bijna één miljoen kilo van hebben ingezameld, wordt voor bijna 100% verwerkt naar een eerste kwaliteit grondstof: granulaat. De rest wordt slim verwerkt tot meubels en plafondmateriaal. ‘Ingezameld textiel wordt grotendeels hergebruikt, de rest wordt ‘vervezeld’: daar wordt nieuw garen van gemaakt,’ vertelt Jupijn Haffmans, directeur van De Gezonde Stad (voorheen het Milieucentrum van Amsterdam). ‘In het verleden is het wel eens gebeurd dat als proef per kleur glas werd ingezameld, dat achteraf weer werd samengevoegd, want dat bleek niet rendabel. Nu wordt het glas achteraf gesorteerd en dat werkt beter.’

Nog te weinig

Er zijn dus allemaal keurig gescheiden afvalkanalen, maar het gaat nog mis bij het aanbod. In Amsterdam wordt momenteel slechts 23% van het afval geschei-

den; daarmee liggen we ver achter op het landelijke gemiddeld van 50%. Bovendien ligt er een milieudoelstelling van 65% in 2020. Als stok achter de deur krijgen gemeenten vanaf volgend jaar een ‘verbrandingstax’ opgelegd van 15 euro voor elke ton afval die wordt verbrand. Dat is dan ook de reden waarom Amsterdam half september de campagne is begonnen: ‘Afval scheiden. Dat scheelt een hoop.’ Niet alleen geld, maar ook grondstoffen en CO₂-uitstoot.

Vraag het de burger

De stad en haar inwoners moeten dus aan de (afval)bak. Jupijn: ‘De gemeente heeft hierin een rol, maar daarnaast is het belangrijk dat er een beroep op de burgers wordt gedaan om zelf plannen te gaan maken. Dit gaat alleen werken als het bottom-up is: vanuit de burgers. Goede ideeën kunnen ze kwijt op onze site: www.degezonestad.org. Je moet je afvragen wat mensen beweegt om afval te scheiden. Ik denk zelf dat er twee belangrijke motivatoren zijn: bestemming en geld. As je kleding of apparaten wegdoet, wil je graag dat die goed terecht komen, dat andere mensen er nog wat aan hebben. Dat is voor veel mensen een goede reden om te recyclen.’

Afval is geld waard

‘Verder moeten mensen gaan inzien dat afval geld waard is,’ vervolgt Jupijn. ‘Ook dat kan een goede stimulans zijn. In andere stadsdelen beginnen ze dat al een beetje door te krijgen: daar zie je bijvoorbeeld weer ouderwetse papiercontainers voor scholen staan, die op die manier extra inkomsten binnenhalen. Hetzelfde geldt voor kleding en elektronica: dat is geld waard! Mijn advies is: zorg dat mensen het leuk gaan vinden om afval te scheiden, om welke reden dan ook, want zinvol is het zeker.’

Jupijn Haffmans, directeur De Gezonde Stad, foto Maurice Bos

Recyclen is ook energiebesparen

Ruil en Weggeefplekken

Zoek op gratis, ruil, Amsterdam en je vind online heel veel plekken waar je gratis artikelen kunt aanbieden te ruil en te geef. Hier een paar van onze favorieten...

Zoek op Facebook op

- Amsterdam deelt/geeft
- Gratis af te halen Amsterdam
- ProviandRuil

- Ikringloop (app om spullen te ruilen en om de dichtstbijzijnde kringloop of inzamelpunt in jouw buurt te vinden) www.ikringloop.com/

- Peerby.nl is een site om spullen te lenen van mensen uit de buurt
- Er zijn ook plekken waar je specifieke producten kunt ruilen of weggeven zoals kleding, boeken www.boekenruilen.nl/

Stuur ons je tips, dan zetten we die erbij op de NMTwebsite!

Bij energie besparen denken we meestal aan de elektriciteit en gas die we van het energiebedrijf kopen. Maar feitelijk zit in alles wat je koopt energie: om het te maken, te vervoeren en te vernietigen. Als je een product aanschaft, is de energie die daarin zit dus ook voor 'jouw' energierekening. Dit wordt ook wel 'verborgen' of 'indirect' energiegebruik genoemd.

De 'verborgen' rekening is veel hoger dan de energierekening die je van het energiebedrijf krijgt: maar liefst 70% van het energiegebruik van huishoudens wordt op een indirecte wijze verbruikt. Uiteindelijk betalen we met z'n allen daar

de rekening voor in de vorm van uitputting van grondstoffen en klimaatverandering.

15 ton per huishouden

Neem nu iets alledaags als voedsel. Daar is ongeveer 20% van het totale klimaat-effect van huishoudens aan toe te schrijven: het indirecte energieverbruik voor voeding is maar liefst 6 ton CO₂-uitstoot per huishouden. Kleding zorgt ook nog eens voor ruim een ton CO₂-uitstoot. Samen bedraagt de indirecte uitstoot van een huishouden 15 ton CO₂. Een andere belangrijke energieslurper is de inrichting en inboedel van je huis. Door het indirect gebruik te verminderen, ben je niet alleen goed bezig voor het milieu, maar ook voor je eigen portemonnee.

Hoe bespaar je daarop?

Veel mensen zijn al langer bezig om hun directe energieverbruik te verlagen door te besparen op gas, elektriciteit en benzine. Hoe je kunt besparen op indirect energiegebruik is nog een redelijk nieuw

en onbekend terrein. Een goede aanleiding om in deze NMT-special aandacht te besteden aan manieren om voedselverspilling en overdadige consumptie van spullen en kleding te verminderen. Bewust kiezen en gebruiken is een belangrijke stap in de goede richting.

Soms is een apparaat niet meer te repareren.

Als u een nieuw apparaat koopt, kunt u het oude apparaat inleveren bij de winkel. Kleine elektrische apparaten kunt u ook inleveren bij:

- Kinderboerderij de Pijp, Lizzy Ansinghstraat 8
- Kringloopwinkel Rivierengoe, Trompenburgstraat 2
- Jumbo, Hendrik Jacobszstraat 9
- Jumbo, Kastelenstraat 7
- Praxis, Anthony Fokkerweg 5
- Praxis, Trompenburgstraat 14 a

Of bij de gemeente:

- Afvalpunt Henk Sneevlietweg 2
- Afvalpunt Rozenburglaan 1
- De chemokar: kijk voor tijden en locaties op zuid.amsterdam.nl en zoek op 'afval'.

Weggooien is zonde...

Gun je spullen een tweede ronde: laat kapotte apparaten of kleding repareren in een Repair Café. Zo bespaar je niet alleen op de aanschafkosten van een nieuw apparaat of kledingstuk, je verlaagt ook je indirecte energierekening. Je bespaart immers energie en grondstoffen nodig voor de productie van nieuwe spullen én energie voor de vernietiging van afgedankte goederen. Er komen gelukkig steeds meer Repair Cafés; sinds vorig jaar mei is er ook een in Buitenveldert.

In Buitenveldert kun je elke tweede zaterdag van de maand tussen 13.00 en 16.00 uur met je kapotte spullen terecht in het Wijkontmoetingscentrum.

Een van de initiatiefnemers is Cees Jan Dronkers. Hij is, net als de andere trouwe vrijwilligers, erg enthousiast over repareren:

'Als je je tv na één jaar weggooit, is dat zonde van de grondstoffen. Na twintig jaar gebruik heb je zijn waarde goed benut. Daarnaast heeft het Repair Café een sociale functie: je kunt er elkaar ontmoeten en van elkaar leren. Soms komen mensen alleen voor de gezelligheid langs. We hebben maar één wereld gekregen, daar moeten we goed voor zorgen, vind ik.'

Adres: Wijkontmoetingscentrum Buitenveldert, A.J. Ernststraat 112
repaircafebuitenveldert@gmail.com

Andere Repair Cafés in Zuid: Repair Café De Pijp

In de Amsterdamse Pijp vind op iedere laatste zondag van de maand sinds 2010 een Repair Café plaats. Je kunt je kleding, apparaten e.d. ter reparatie langsbrengen op de locatie van de Voedselbank: Lutmastraat 61A

Ook je kapotte fiets kun je dan -samen met de daar aanwezige vrijwilligers -maken in fietswerkplaats Smerig, Van Ostaestraat 233E. repaircafede pijp@gmail.com.

Computer Repair Café

Elke tweede dinsdagavond van 19.30 tot 21.30 uur is er deze speciale Repair Café. Reparatie aanmelden bij Giovannitien@gmail.com.

Repair Café Rivierenbuurt

Ieder maandag is er van 11.00 tot 13.00 uur een Repair Café in de buurtkamer van Dynamo, Rijnstraat 115. repaircafe.nl/rivierenbuurt

Foto: Maarten Wesselink

Bestuurslid Esmée Lindenbergh woont sinds 2006 met haar gezin in de Irenebuurt: 'Ik en mijn medebestuurleden maken ons zorgen over de 'verstening' en vinden dat we als bewoners onze eigen verantwoordelijkheid moeten nemen door voorrang te geven aan groen. Helaas kiezen veel mensen voor gemak en leggen hun tuin vol tegels: ze kunnen dan hun fiets in de tuin parkeren en hoeven het gras niet meer te maaien.'

Meer water, minder egels en vogels

Maar als iedereen zijn tuin betegelt, heeft dat onder meer negatieve gevolgen voor de grondwaterstand. Esmée: 'Er wordt op de Zuidas steeds meer ondergronds gebouwd en ook hier in zien we deze trend, waardoor er al minder afwateringsmogelijkheden zijn. Als veel tuinen dan ook nog betegeld worden, heb je een serieus regenwaterprobleem. Daarnaast verdwijnen met de planten, ook dieren zoals egels en vogels uit de buurt. Veel buurtbewoners zetten zich juist enorm in voor de natuur, maar de verstening zorgt ervoor dat veel tuinen niet meer toegankelijk zijn voor dieren.'

Een groene buurt, een leefbare buurt

Groen heeft voor Esmée een belangrijke functie voor de leefbaarheid van de buurt. 'Als je in de tuin werkt, is dat niet alleen ontspannend, maar je komt

ook makkelijker in contact met je burens. Ikzelf vind contact met natuur heel belangrijk en vind het ook belangrijk dat mijn kinderen lekker vies kunnen worden door in de tuin te spelen en dat ze bijvoorbeeld er een spin haar web kunnen zien bouwen. Ik begrijp het wel: als je allebei een baan hebt én kinderen heb je weinig tijd "over". Maar wat is er leuker dan het samen doen, de schoonheid van de natuur is dichterbij dan je denkt! We moeten daarom opnieuw leren dat het ook positieve kanten heeft om in de tuin te werken en het niet alleen als een last zien.'

Onderhoudsarm groen

Esmée heeft onlangs haar eigen tuin opnieuw ingericht: 'Wij hebben nu een groene, maar toch onderhoudsarme tuin. Het leuke is, dat je er zelf karakter aan kunt geven. Uitgangspunt was de bestaande grote dennenboom in de voortuin, omdat die ons aan Frankrijk doet denken; ik word al blij van de geur. Verder hebben we op strategische plaatsen struiken geplaatst in de voortuin, zodat we niet te veel inkijk hebben, maar nog wel zelf naar de straat kunnen kijken. Door het pad van grind te maken in plaats van tegels, kan het water nog wel weg én horen we het als iemand het huis de voordeur nadert. Je kunt ook voor slimme bodembedekkers kiezen: dan hoeft je nauwelijks tijd in het onderhoud te steken.'

slaan maar liefst 20 procent van de ruimte van een stad,' zegt Joop Spijker, onderzoeker van Alterra in een interview op Radio 1.

Versteende salons

De trend om gazons en bloemperken in te ruilen voor steen is een jaar of tien geleden ingezet door tuinbladen en tuinprogramma's: dat is wel zo makkelijk, want wie heeft er nog zin om gras te maaien of planten water te geven? Daarnaast is de tuin een verlengstuk van de woonkamer geworden, met bankstel en al. Het gevolg: een enorme daling van de hoeveelheid groen in de stad. Operatie Steenbreek brengt de gevolgen in kaart.

Hete steeneilanden

Een van de redenen om in actie te komen is het 'hitte-eilandeffect': warmte blijft boven oppervlakten met veel steen langer hangen. Op tropische dagen ontstaan daardoor 'stedelijke hitte-eilanden' die de gezondheid van kwetsbare groepen als bejaarden en zieken bedreigen; 'hittestress', in jargon. Joop Spijker: 'Op een warme zomeravond kan de tempe-

Bestuur Irenebuurt maakt zich zorgen VERSTENING

Net boven de Zuidas, rondom de Beethovenstraat en de Parnassusweg, ligt de Irenebuurt: een groene oase. De in de jaren vijftig gebouwde (rijtjes)huizen hebben grotendeels een voor- én achtertuin, wat binnen de ring verder nauwelijks voorkomt. Het bestuur van de bewonersvereniging maakt zich echter grote zorgen, omdat het groen steeds vaker vervangen wordt door steen.

Foto: Maarten Wesselink

Operatie Steenbreek

Betegelde tuinen maken een zorgwekkende opmars: in sommige woonwijken is al driekwart van de tuinen betegeld, met alle rampzalige gevolgen voor het milieu van dien. Operatie Steenbreek trekt aan de noodrem.

Operatie Steenbreek is een initiatief van Alterra, het kennisinstituut van Wageningen Universiteit en enkele andere partijen: zij doen onderzoek naar het effect van versteende tuinen op stadshitte en wateroverlast. 'Wij richten ons met name op particulieren, want tuinen be-

natuur in centrum Rotterdam maar liefst 8 graden hoger zijn dan in gebieden buiten de stad.' Wageningen Universiteit berekende dat elke 10 procent minder stenen in een stedelijk hitte-eiland leidt tot een temperatuurdaling van 0,6 graad Celsius.

Meer wateroverlast

Maar er zijn nóg een aantal belangrijke redenen om je tuin te 'ontstenen': door de verstening neemt ook de biodiversiteit af: vogels, vlinders en andere dieren vertrekken uit de achtertuin. Joop Spijker: 'Groen in de stad heeft bovendien een bewezen positief effect op het welbevinden van mensen.' En omdat de grond door alle tegels minder water kan absorberen, dreigt bij elke hoosbui het riool te overstromen. Afgelopen juli viel er tijdens één bui plaatselijk 150 millimeter: zulke pieken zullen door de klimaatverandering steeds vaker voorkomen. Joop: 'Hoe meer stenen, hoe minder het grondwater weg kan.'

In de regen, niet in de put

Nu het vaker harder regent, wordt onze stad kwetsbaarder. Door de toenemende bebouwing en bestrating kan het regenwater niet meer weg. Dit leidt tot steeds meer overlast en schade – ook in jouw buurt.

Rainproof

Onze stad is niet bestand tegen extreme regenbuien. Met elkaar kunnen we die druppels opvangen en zorgen dat onze stad elke dag meer rainproof wordt. Er zijn heel veel slimme oplossingen - kleine en grote - om schade te voorkomen en regenwater zelfs te benutten. Voor je tuin bijvoorbeeld, of voor je toilet. Bovendien word je omgeving er mooier en leefbaarder van.

Doe mee, draag bij en geef het door: elke druppel telt! Kijk op Rainproof.nl

Een groene stad is een zuinige stad

Een groen leefklimaat is zuinig met energie en zuinig met water. In wijken met relatief veel groene gevels en bomen is het koeler. Door de verdamping van water ontstaat een afkoelend effect. In een groene stad heb je na een regenbui gewoon droge voeten, want de tuinen en groene daken vangen dat water op. Daarmee kan de overstroming door stortbuien worden verminderd en de daarbij behorende schade. En het is er ook nog prettiger en gezonder wonen.

Vergroen je dak, tuin, gevel of terras

Planten in de tuin ligt voor de hand, maar denk ook eens aan je dak of gevel, die kunnen ook met begroeiing bedekt. Heb je niet zulke groene vingers, kies dan voor waterdoorlatende bestrating. Bijvoorbeeld: grind, snippers, waterdoorlatende betonstraatstenen, kas-seien of natuursteen met brede voegen. Met een regenton heb je gratis water voor planten en dieren.

Wil je nog meer groen of heb je geen tuin: groen in de buurt

Alle kleine beetjes helpen. Een geveltuintje is een strookje groen voor een woning van anderhalve stoeptegel diep. Een boomtuintje is een tuintje in de 'boomspiegel': het stukje aarde rondom een boom in de straat. Beide tuinen kun je

het hele jaar door aanleggen door een aanvraag te doen bij Natuur&Milieuteam Zuid. Wij zorgen dat het stadsdeel op de hoogte is en bijvoorbeeld de stenen weghaalt, en jij zorgt voor de planten en het onderhoud.

Misschien zie je een stuk openbare ruimte, waar meer groen bij zou kunnen? Of een schoolplein of speelplaats? Of op het kantoor waar je werkt. Natuur&Milieuteam Zuid kan je met kennis en advies helpen om een initiatief van de grond te krijgen.

“The man who wants to move a mountain begins by carrying away small stones (Confucius)”

Tuinreservaten

Is mijn tuin een tuinreservaat?

Het gaat erom dat je tuin een fijne plek is voor planten en dieren. Er zijn tien kenmerken die je op weg helpen een tuinreservaat van je tuin te maken.

<http://vroegevogels.vara.nl/tuinreservaten>

Deelnemers aan Tuinreservaten streven ernaar niet meer dan eenderde van hun tuin te verharderen. In een versteende tuin valt voor dieren weinig te halen. Het is een dode tuin zonder groen, vogels, vlinders en insecten. Ook mensen voelen zich gelukkiger in het groen dan tussen stenen.

Maar het belangrijkste is je enthousiasme om je tuin te vergroenen! Via deze site en de nieuwsbrief wordt je op de hoogte gehouden van nieuwtjes en tips op tuingebied.

Foto: Evelien Jansen

Het meest in het oog springend zijn de gevels aan de Reinier Vinkeleskade; opgeleverd in 1920. Hovenier Evelien Jansen is verantwoordelijk voor het onderhoud van het groen in en rond het Harmoniehof; zij is erg blij met de gevelbegroeiing: 'De wingerd biedt schuilplaats en voeding voor bijen en andere insecten, en vogels als merels en lijsters eten de besjes. In de zomer hebben de bladeren een verkoelende werking en de herfstkleuren zijn prachtig. Niet alle woningen zijn begroeid, maar sommige wingerds staan er al heel lang en hebben inmiddels prachtige dikke stammen.

Ik denk dat het de ontwerpers puur om het esthetische aspect ging: ik kan me niet voorstellen dat het klimaat of een verkoelende werking in die tijd al redenen waren om de gevel te bedekken.'

Slecht voor voegen?

Niet iedereen is even positief over gevelbegroeiing. Evelien: 'In het verleden zijn wel wingerds verwijderd uit angst voor schade. Ook nu nog zijn er mensen die bang zijn dat begroeiing de voegen aantast, maar ik las laatst dat dat tegenwoordig niet meer opgaat. Vroeger gebruikten ze voegsel op basis van kalk,

duus waren de voegen heel zacht. Tegenwoordig zijn de voegen zó sterk, dat de wortels van een klimplant ze niet kunnen aantasten. Vorig najaar is tijdens een harde storm een heel stuk klimop van de gevel gewaaid en ik zag toen inderdaad geen beschadiging van de muur. Intern is nu uitgesproken dat de begroeiing hoort bij de bebouwing. Wel wordt bij renovaties alles gesnoeid. Sowieso wordt eens per jaar al het houtwerk vrij gesnoeid, maar er wordt met respect met de planten omgegaan. Als er een wingerd uitvalt, wordt er een nieuwe geplaatst.'

Groene corporatie

Samenwerking heeft in het algemeen meer aandacht voor groen dan andere corporaties. Zo is er veel aandacht voor monumentale bomen rond de huizen: 'Bewoners mogen bomen nomineren als monumentaal,' vertelt Evelien. 'De boom moet minimaal vijftig jaar oud zijn, in goede gezondheid en beeldbepalend. Als hij op de lijst komt, kan Samenwerking hem adopteren en nemen wij het onderhoud over.' Ook heeft de woningcorporatie vorige zomer een groen dak laten leggen op de reparatieschuur: 'Eerst is een mengsel van fijngemalen dakpannen en potgrond gestort en daar is met de hand een mix van anjertjes, sedem en grassoorten ingezet. De binnentuin waar de schuur staat is tenslotte aangelegd voor een mooi uitzicht voor de bewoners en daar past het dak nu goed in. En het is ook nog eens een warmte-isolator en waterbuffer.'

Al bijna 100 jaar gevelbegroeiing bij Samenwerking

Samenwerking is een woningcoöperatie die sinds begin vorige eeuw huizen rondom de Harmoniehof (en daar in de buurt) beheert. Architecten Lippits en Van Epen hadden al bij het ontwerp bedacht dat de gevel bedekt moest worden met een wingerd: een sterke klimplant, die in de herfst prachtig verkleurd.

Evelien aan de slag voor onderhoud van Harmoniehof met bewoners. foto: Maarten Wesselink

Hoera! Onze website is geboren!

- Met informatie over de vele thema's waarvoor je bij ons terecht kunt om kennis, contacten of/ en advies.

- Je kunt je op de site ook opgeven om onze maandelijkse digitale nieuwsbrief te ontvangen.

- Met een overzicht van natuur- en milieuactiviteiten in heel Amsterdam Zuid.

- Ook met alle contactgegevens van het team. Je kunt er meteen doorklikken voor mail, twitter, facebook, LinkedIn en telefoon. Daarnaast kun

je zien hoe en waar je team tegen kunt komen in je wijk.

- Ken je trouwens al onze social media? Via facebook en twitter berichten we bijna dagelijks over activiteiten in Zuid, weetjes en andere opmerkelijkheden.

[@NMTzuid](http://www.facebook.com/nmtzuid?ref=hl), [@NMTdePijp](http://www.facebook.com/nmtdepijp), [@Bomenridders020zuid](http://www.facebook.com/bomenridders020zuid), [@BuurtBoomTuin](http://www.facebook.com/buurtboomtuin)

Boekenruilkast, free little library, minibieb, straatbieb, boekenruilplek.

Ken je ze al de gratis boekenkasten van Zuid? Behalve deze straatkasten hebben ook alle Huizen van de Wijk binnen een ruilkast staan. In Buitenveldert zelfs een kast voor tijdschriften. Weet je er nog een, laat het ons weten!

En dit zijn de adressen van de straatkasten (niet in volgorde van de foto's).

- Sarphatipark oostzijde
- Amsteldijk tussen Van Woustraat en Amstelkade
- Amsteldijk 80 naast de voordeur
- Stadionweg, komend vanaf Apollolaan, tussen Gerrit vd Veen en kruispunt met Beethovenstraat, aan een woonhuis
- Yoghurt Barn de Pijp, Eerste van der Helststraat 80

Foto's Christine Westerveld